

俄 語 課 本

УЧЕБНИК

РУССКОГО ЯЗЫКА

(第一分册)

北京铁道学院俄文教研組編

1956 年

目 錄

第一課	字母的分类.....	6
	發音及拼音 (一).....	7
	(1) 元音字母: а, о, у, ы, э, я, е, ё, ю, и..	7
	(2) 輔音字母: б, п, в, ф, м, н, р, л, д, т, з, с, ц ..	7
	(3) 半元音字母: й.	7
第二課	發音及拼音 (二).....	10
	(1) 輔音字母: ж, ч, ш, щ, г, к, х..	10
	音節及重音.....	11
	軟音符 Ъ 及硬音符 Ь.....	11
	元音及輔音發音的主要变化.....	12
第三課	正字法.....	14
	移行規則.....	14
	大寫字母的用法.....	15
	讀音复習.....	15
第四課	詞类.....	19
	名詞的意义.....	19
	名詞的分类.....	19
	动物与非动物的名詞.....	20
	名詞的性.....	20
	疑問代詞 КТО, ЧТО.....	21
第五課	名詞数和格的概念.....	23
	名詞复数第一格.....	23
	疑問代詞 чей.....	24

	物主代詞單复数第一格.....	24
第六課	代詞的意義.....	27
	人稱代詞第一格.....	28
	疑問代詞 какой.....	28
	形容詞的意義.....	29
	形容詞單复数第一格.....	29
	課文: Наша столица.....	31
第七課	動詞的意義.....	33
	動詞的變位 (第一, 第二變位法).....	33
	帶 -ся 動詞的變位.....	34
	副詞的意義.....	34
	句子及句子的成分.....	35
	主語与簡單謂語.....	35
	課文: Институт.....	36
第八課	前置詞的意義.....	39
	要求第六格的前置詞 в, на.....	39
	名詞單复数第六格.....	39
	形容詞單复数第六格.....	40
	狀語.....	40
	課文: Мой товарищ.....	41
第九課	要求第六格的前置詞 о.....	44
	人稱代詞單复数第六格.....	44
	物主代詞單复数第六格.....	45
	指示代詞單复数第一格, 第六格.....	45
	課文: Китай строит.....	47
第十課	及物動詞与非及物動詞.....	50

	非动物名詞單复数第四格.....	50
	形容詞(說明非动物名詞)單复数第四格.....	51
	物主代詞(說明非动物名詞)單复数第四格.....	52
	指示代詞(說明非动物名詞)單复数第四格.....	52
	要求第四格的前置詞 в, на.....	53
	直接补語.....	53
	課文: Тракторный завод.....	54
第十一課	動詞的过去时.....	56
	動詞完成体与未完成体.....	57
	動詞的將來时.....	58
	課文: О нашей великой родине.....	60
第十二課	名詞單数第二格.....	62
	名詞第二格的用法:.....	62
	(1) 表示事物的所屬和特征.....	62
	(2) 与否定及物動詞連用.....	62
	(3) 与 нет 連用.....	63
	課文: Колхоз.....	64
第十三課	名詞复数第二格.....	67
	名詞第二格的用法(二):.....	68
	(1) 与動名詞連用表示行为客体.....	68
	(2) 与要求第二格的動詞連用.....	68
	要求第二格的前置詞 около, после, для.....	68
	課文: Транспорт.....	69
第十四課	人称代詞第二格.....	72
	形容詞單复数第二格.....	73
	物主代詞單复数第二格.....	74

	指示代詞單复数第二格.....	74
	要求第二格的前置詞 от, до, из.....	75
	一致定語与非一致定語.....	76
	課文: Развитие экономики КНР.....	77
第十五課	动物名詞單复数第四格.....	80
	人称代詞第四格.....	80
	形容詞 (說明动物名詞) 單复数第四格.....	81
	物主代詞 (說明动物名詞) 單复数第四格.....	81
	指示代詞 (說明动物名詞) 單复数第四格.....	81
	助動詞.....	82
	課文: Советские специалисты в Китае... ..	83
第十六課	数詞的意义.....	86
	基数詞 1 — 1001	86
	不定量数詞.....	89
	序数詞.....	89
	詞組 (数詞与名詞連用) 做主語和补語.....	90
	課文: Великая дружба.....	91

俄語字母表

字 母		字 母		字 母 的 名 稱	
印刷体	書寫体	印刷体	書寫体	印刷体	書寫体
А а	<i>А а</i>	а	Р р	<i>Р р</i>	эр
Б б	<i>Б б</i>	бэ	С с	<i>С с</i>	эс
В в	<i>В в</i>	вэ	Г г	<i>Г г</i>	тэ
Г г	<i>Г г</i>	гэ	У у	<i>У у</i>	у
Д д	<i>Д д</i>	дэ	Ф ф	<i>Ф ф</i>	эф
Е е	<i>Е е</i>	йэ	Х х	<i>Х х</i>	ха
Е ё	<i>Е ё</i>	ёо	Ц ц	<i>Ц ц</i>	цэ
Ж ж	<i>Ж ж</i>	жэ	Ч ч	<i>Ч ч</i>	че
З з	<i>З з</i>	зэ	Ш ш	<i>Ш ш</i>	ша
И и	<i>И и</i>	и	Щ щ	<i>Щ щ</i>	ща
Й й	<i>Й й</i>	й	Ъ ъ	<i>Ъ ъ</i>	ер (硬音符)
К к	<i>К к</i>	ка	Ы ы	<i>Ы ы</i>	еры (ы)
Л л	<i>Л л</i>	эль	Ь ь	<i>Ь ь</i>	ерь (軟音符)
М м	<i>М м</i>	эм	Э э	<i>Э э</i>	э
Н н	<i>Н н</i>	эн	Ю ю	<i>Ю ю</i>	йу
О о	<i>О о</i>	о	Я я	<i>Я я</i>	йа
П п	<i>П п</i>	пэ			

第一課

字母的分类:

發音及拼音 (一):

- (1) 元音字母 а, о, у, ы, э, я, е, ё, ю, и;
- (2) 輔音字母 б, п, в, ф, м, н, р, л, д, т, з, с, ц;
- (3) 半元音字母 й

§ 1. 字母的分类

俄文字母共三十三個

- (1) 元音字母十個: а, о, у, ы, э, я, е, ё, ю, и;
- (2) 半元音字母一個: й;
- (3) 輔音字母二十個; 分为:

唇音	б, п, в, ф.
鼻音	м, н
舌音	р, л
齒音	д, т, з, с, ц
唏音	ж, ч, ш, щ
喉音	г, к, х

濁輔音	л, м, н, р, б, в, г, д, ж, з
清輔音	п, ф, к, х, т, ш, с, ц, ч, щ

- (4) 無音字母兩個: 硬音符号 ъ, 軟音符号 ь.

§ 2 發音及拼音 (一)

俄語的音分為元音與輔音兩種。表示元音的字母稱為元音字母，表示輔音的字母稱為輔音字母。元音於發音時，空氣通過口腔所受的阻礙比較少，而輔音發音時，空氣通過口腔所受舌，齒，唇等器官的阻礙比較大。輔音又分為濁輔音與清輔音兩種，濁輔音發音時聲帶振動，而清輔音發音時聲帶不振動。

(一) 元音字母: а, о, у, ы, э, я, е, ё, ю, и

元音 對應	а,	о,	у,	ы,	э
	я,	е, ё,	ю,	и	

輔音字母:

濁輔音	б, в
清輔音	п, ф

輔音 \ 元音	а о у ы э					я е ё ю и				
	б	ба	бо	бу	бы	бэ	бя	бе	бё	бю
п	па	по	пу	пы	пэ	пя	пе	пё	—	пи
в	ва	во	ву	вы	вэ	вя	ве	вё	—	ви
ф	фа	фо	фу	фы	—	—	фе	фё	—	фи

註: 輔音字母在元音字母 а, о, у, ы, э 前發硬音, 在 я, е, ё, ю, и 前發軟音

(二) 輔音字母:

濁輔音	д, з, м, н, р, л
清輔音	т, с, ц

(三) 半元音字母:

й

д	да	до	ду	дн	дэ	дя	де	дѐ	дю	ди
т	та	то	ту	тн	тэ	тя	те	тѐ	тю	ти
з	за	зо	зу	зн	зэ	зя	зе	зѐ	зю	зи
с	са	со	су	сн	сэ	ся	се	сѐ	сю	си
ц	ца	цо	цу	цн	цэ	—	це	—	—	ци
м	ма	мо	му	мн	мэ	мя	ме	мѐ	мю	ми
н	на	но	ну	нн	нэ	ня	не	нѐ	ню	ни
	ан	он	ун	ан	эн	ян	ен	ѐн	юн	ин
р	ра	ро	ру	рн	рэ	ря	ре	рѐ	рю	ри
л	ла	ло	лу	лн	лэ	ля	ле	лѐ	лю	ли

註：輔音字母 ц 永遠發硬音：це 讀為 цэ；ци 讀為 цы。

	ай	ой	уй	ый	эй	яй	ей	ёй	юй	ий
й	бай	бой	—	бый	—	—	вей	—	—	бий
	май	мой	—	мый	—	—	ней	—	—	вий
	рай	мой	—	ный	—	—	пей	—	—	ний
	тай	рой	—	лый	—	—	лей	—	—	рий

註：半元音字母 й 只能用於元音字母後面，與元音構成一個音。

課 堂 練 習：

да (是) нÓвый (新的) твой (你的) стол (桌子)
нет (不是) тот (那一個) идёт (走) ёдет (乘行)
он (他) мир (和平) тётя (姑母) перó (鋼筆頭)
онá (她) слóво (詞, 字) дядя (叔父) тебá (你)
вы (您)

練習一

1. 將十個元音字母及四個輔音字母按書寫體在練習本上抄寫三遍
2. 將十個元音字母和四個輔音字母按書寫體在練習本上默寫一遍

3. 熟讀並抄寫下列音節

фа, ва, бы, пы, ви, вы, пя, пи, фо, во, ба, па

練習二:

1. 將下列字母按書寫體在練習本上抄寫三遍，並默寫一遍。

А, о, у, ы, э, и, я, ю, е, ё, й, б, п, в, ф, д, т
з, с, м, н, л, р, ц.

2. 將下列單詞抄在練習本上，並在元音字母下面劃一橫綫。
Это, моё, перо́, земля, б́уква, ра́дио, аудито́рия,
дре́вний, ро́дина.

第二課

發音及拼音 (二)

輔音: ж, ч, ш, щ, г, к, х

音節及重音;

軟音符 ъ 及硬音符 ь;

元音及輔音發音的主要變化。

§ 3 發音及拼音 (二)

輔音字母:

濁輔音	ж	г
清輔音	ш, ч, щ, к, х	

ж	жа	жо	жу	—	—	—	же	жё	—	жи
ш	ша	шо	шу	—	—	—	ше	шё	—	ши
ч	ча	чо	чу	—	—	—	че	чё	—	чи
щ	ща	що	щу	—	—	—	ше	щё	—	щи
г	га	го	гу	—	—	—	ге	—	—	ги
к	ка	ко	ку	—	—	—	ке	—	—	ки
х	ха	хо	ху	—	—	—	хе	—	—	хи

註: 輔音字母 ч, щ 永遠發軟音; ж, ш 永遠發硬音: жи 讀如 жы; ше 讀如 шэ.

課堂練習

живёт	(生活)	журнал	(雜誌)	книга	(書)
картина	(畫片)	корзина	(籃子)	ваш	(您的)
наше	(我們的)	хороший	(好的)	плохой	(不好的)
учу	(教)	рабочий	(工人)	чей	(誰的)
Китай	(中國)	инженёр	(工程師)	товарищ	(同志)
карандаш	(鉛筆)	ручка	(鋼筆)	класс	(教室)

§ 4 音節及重音

(一) 一个元音与一个或一个以上的輔音相拚,構成一个音節,俄文的詞是由一个或数个音節組成的. 如:

да 是 нет 不是 стол 桌子 кол-хоз 集体農庄
га-зе-га 報紙 ка-ран-даш 鉛筆
сту-дент 大学生 жур-нал 雜誌

(二) 一个元音構成一个音節. 如:

а (而) и (和)

(三) 半元音 й 与前面的元音構成一个音節. 如:

兩個以上音節組成的詞,其中必然有一个音節發音比較其他音節重些,这一音節称为重音音節,詞的重音用“'”号表示,划於元音之上.

如: дѐ-ло 事情 кнѝ-га 書
ка-ран-дѝш 鉛筆 жур-на́л 雜誌

重音的位置很重要,同一个詞,由於重音不同而意义完全不同.

ужѐ 已經 у́же 比較,狹窄
мука́ 面粉 му́ка 痛苦

§ 5 軟音符 ь 及硬音符 ъ 的作用.

軟音符 ь

(1) ь 位於軟音字母后,使輔音字母軟化

вес	ест	тел	кон	маз	рад
весь	есть	тель	конь	мазь	радь

(2) ь 后有元音字母时,除 ь 前之輔音字母被軟化外,並表示該輔音字母不与其后的元音字母相拚

се́мья	да́тья	поле́т
се́мья	ста́тья	по́льёт

硬音符 ъ

Ъ 用於輔音字母與元音字母 я, е, ё, ю 之間，表示該輔音不與后面的元音字母相拼

обед	сид	идём
объект	съём	подъём

註：書寫時通常用“'”代替“ъ”，如：под'ём, объект.

課 堂 練 習

ра́ньше (以前), чита́ть (讀) письмо́ (信),
 учи́тель (教師), то́лько (僅), бельё (襪衣),
 се́мья (家庭), вью́га (大風雪), тетра́дь (練習本),
 мочь (能), поды́ём (高漲), объ́яснить
 объеќт (對象), съёмка (攝影), (講解),

§ 6 元音及輔音發音的主要變化

(一) 元音 о 在詞首或在非重音音節時，讀如 а

она́	(她)	это́	這是
окно́	(窗子)	пра́во	權利
осно́ва	(基礎)	това́рищ	同志

(二) 濁輔音在詞尾時，讀如對應的清輔音

заво́д	(工廠)	讀如	заво́т
нож	(刀)	讀如	нош
про́тив	(反對)	讀如	про́тиф

(三) 濁輔音在無聲輔音前，讀如对应的清輔音

вчера́	(昨天)	讀如	фчера́
легко́	(容易)	讀如	лехко́
ошиб́ка	(錯誤)	讀如	ашип́ка

(四) 清輔音在有聲輔音前，讀如对应的濁輔音

сде́лать	(做完)	讀如	зде́лать
отда́ть	(交給)	讀如	одда́ть
вокза́л	(車站)	讀如	вагза́л

練 習

1. 將下列字母按書寫體在練習本上抄寫三遍，並默寫一遍。
г, к, х, ж, ч, ш, щ, з, с, д, т, м, н, л, р, ц, й.
2. 拼讀下列各詞並抄在練習本划出音節
ро́-ди-на 或 родина
кни́га, газе́та, каранда́ш, трамва́й, студе́нтка,
общежи́тие, о́ни, кто, кита́йский.

第三課

正字法
移行規則
大寫字母的用法
讀音復習

§ 7 正字法

俄語正字法中的几項主要規律：

- (1) 在唏音字母 ж, ч, ш, щ 及喉音字母 г, к, х 之后不得寫 ы, ю, я, 而應代之以 и, у, а, 即: ы→и, ю→у, я→а;
- (2) 在輔音字母 ц 之后不得寫 ю, я 而應代之以 у, а, 即: ю→у, я→а.

註: 以上規律對於外來語不適用, 如:

брошюра (小冊子), парашют (降落傘) 等.

§ 8 移行規則

- (1) 按音節移行. 如:

студѐнт (大学生) 移行時應移成 сту-дѐнт
карандаш (鉛筆) ,, каран-даш
ка-рандаш

- (2) 單音節不移行. 如:

стол (桌子) труд (勞動) друг (朋友)

- (3) 不能移下或留下一個字母. 如:

уже (已經) они (他們)

(4) в, ъ, й 不能与前面的字母分开。 如:

война́	(战争)	应移成	вой-на
объём	(容積)	„	объ-ём
польза	(利益)	„	поль-за

§ 9 大寫字母的用法

(1) 專有名詞第一个字母。 如:

Китай	(中國)	Советский Союз	(苏联)
Мао Цзе-дун	(毛澤东)	Сталин	(斯大林)

(2) 縮寫名詞, 字母都要大寫, 讀音时应讀字母名称。 如:

СССР	(苏联)	КНР	(中華人民共和國)
ЦК	(中央委员会)	КПСС	(苏联共产党)

(3) 句中第一个詞的第一个字母。 如:

Он мой учитель.	(他是我的先生)
Это журнал.	(这是雜誌)

§ 10 讀音復習

(1) Что это?
这是什么?	Это словарь.
这是字典。
(2) Что то?
那是什么?	То картина.
那是画片。
(3) Кто он?
他是誰?	Он профессор.
他是教授。
(4) Кто она?
她是誰?	Она студентка.
她是女大学生。
(5) Чей этот карандаш?
这支鉛筆是誰的?	Этот карандаш мой.
这支鉛筆是我的。

- (6) Здесь моя тетрадь и мой учебник.
这里是我的練習本和我的課本。
- (7) Вот наш институт.
這是我們的學院。
- (8) Там библиотéка и общежитие.
那里是圖書館和宿舍。
- (9) Учитель объясняет урок.
教師在講課。
- (10) Студéнт и студéнтка слéшают учителя.
男大學生和女大學生听先生講。
- (11) Я читаю кнйгу, а она́ пишет письмо́.
我讀書而她寫信。
- (12) Советский Союз — наш друг.
蘇聯是我們的朋友。
- (13) Мы изучаем русский язык.
我們學習俄文。
- (14) Мы учимся передовому советскому опыту.
我們學習蘇聯先進經驗。
- (15) Русский язык — могучее средство для изучения опыта СССР.
俄文是學習蘇聯先進經驗的有力工具。

(二) 元音的对应規律

а	о	у	ы	э
	/ \			
я	е ё	ю	и	

註：以上規律對於學習語法很重要，應熟記。